

Komunikační styly a axiomy

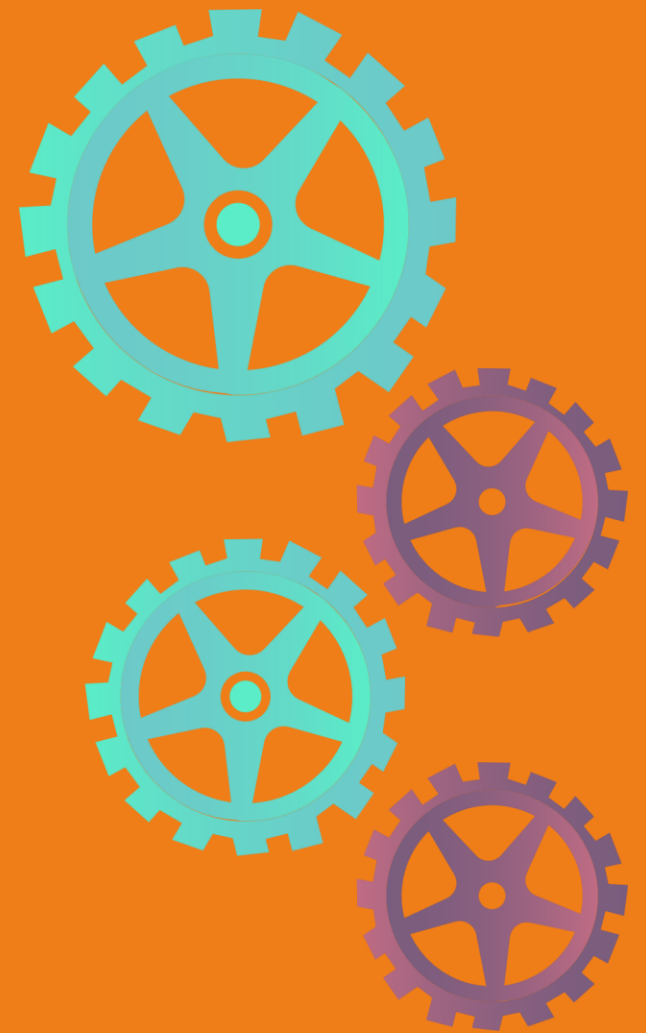
Úvod do tématu "komunikace"

Davide Diletti
Consorzio Ro.Ma.

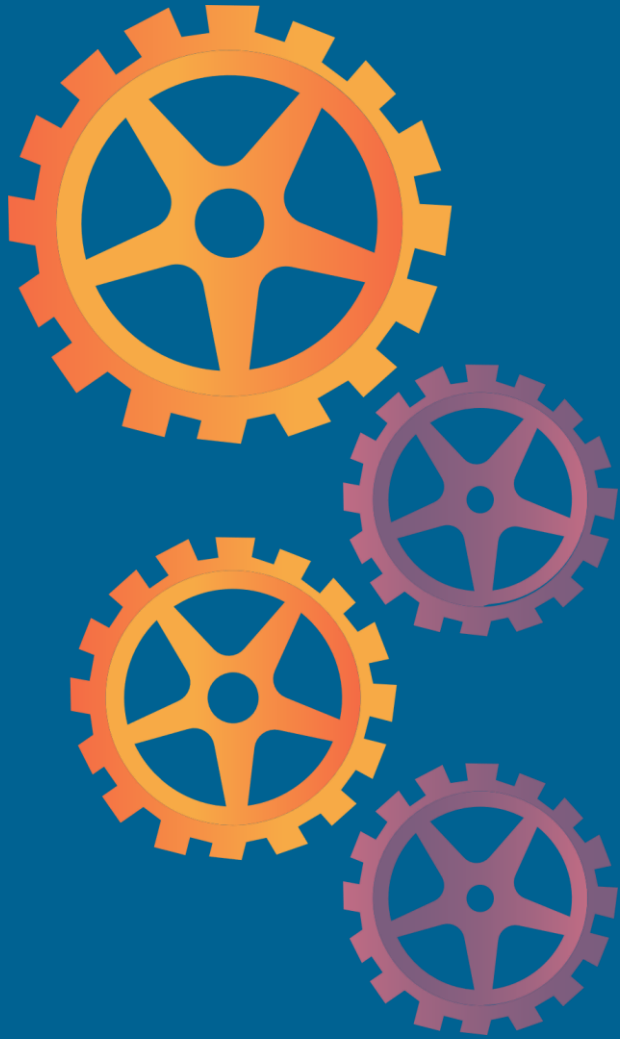
Obsah

- Úvod do tématu "komunikace"
  - Definice komunikace;
  - Kořeny komunikace;
  - Kategorie komunikace.

Definice komunikace

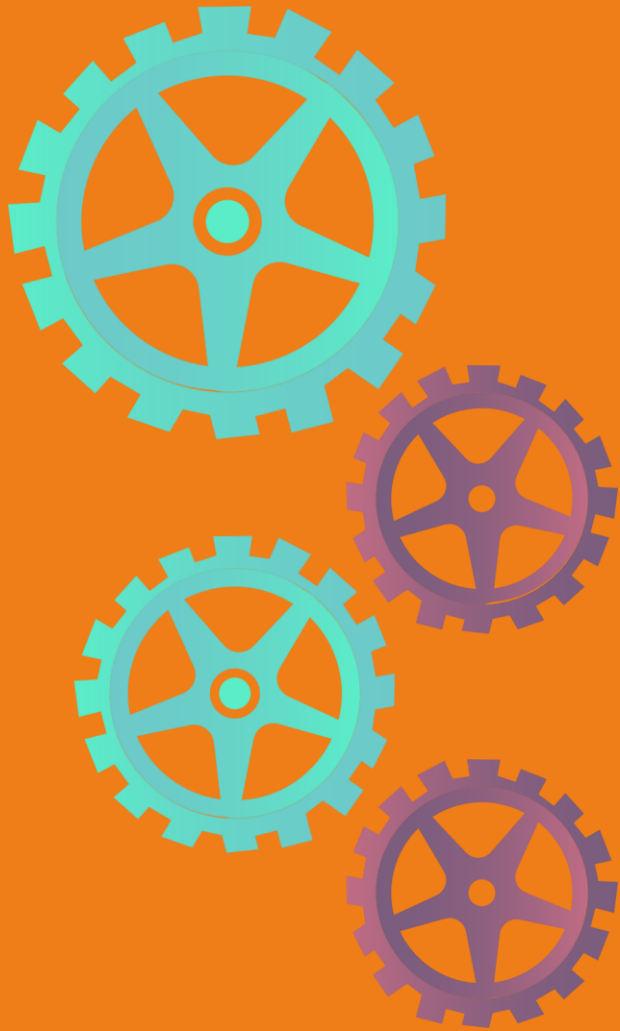
- Výraz komunikovat pochází z latiny a lze jej rozdělit dvěma různými způsoby:
- cum+munus: vyměněný dar, odkazuje na předávání a přenos informací.
- cum+moenia: bratrství v jednom prostoru, odkazuje na skutečnost, že není možné komunikovat bez zohlednění společenského vztahu.

Definice Komunikace

Různí autoři v průběhu let navrhli řadu definic komunikace, které nacházejí shodu v "**komunikační výměně mezi dvěma nebo více účastníky, kteří mají vzájemný úmysl a určitou úroveň uvědomění, jsou schopni sdílet daný význam na základě symbolických a konvenčních systémů označování a signalizace podle referenční kultury**" (Watzlawick et al., 1967).

Tato definice má svá omezení, protože komunikace není vždy konvenční nebo úmyslná (např. některé formy komunikace jsou založeny na implicitních myšlenkových procesech, vzpomeňme na stereotypy, které jsou automatické).

Kořeny komunikace

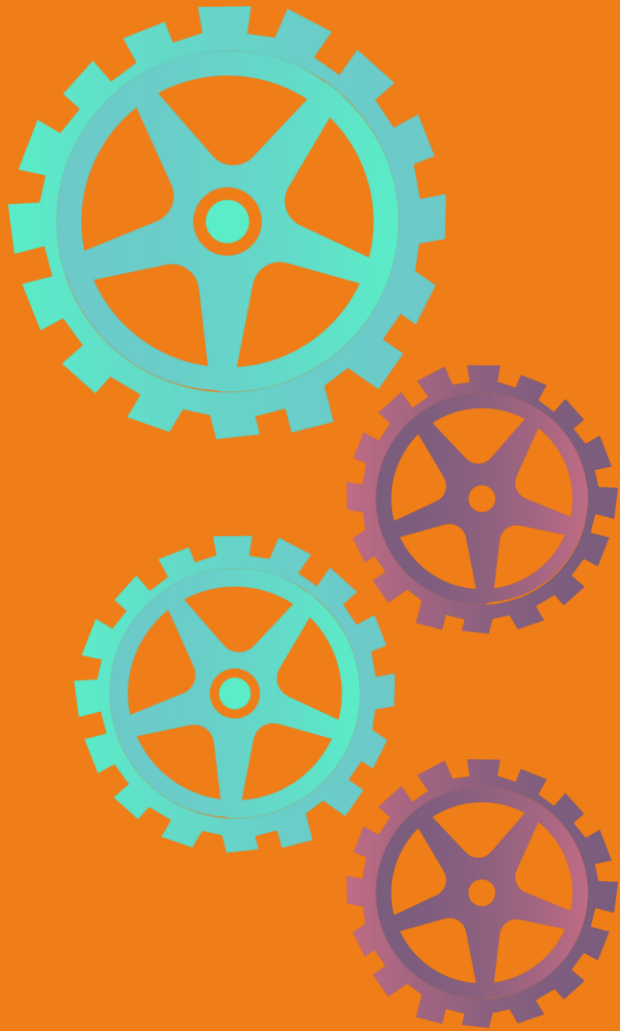
Nejobsáhlejší starověké texty o komunikaci, které máme k dispozici, jsou texty řecké a římské. V obou společnostech je komunikace definována jako synonymum pro rétoriku, ačkoli tento termín byl mezi Platónem a Aristotelem sporný.

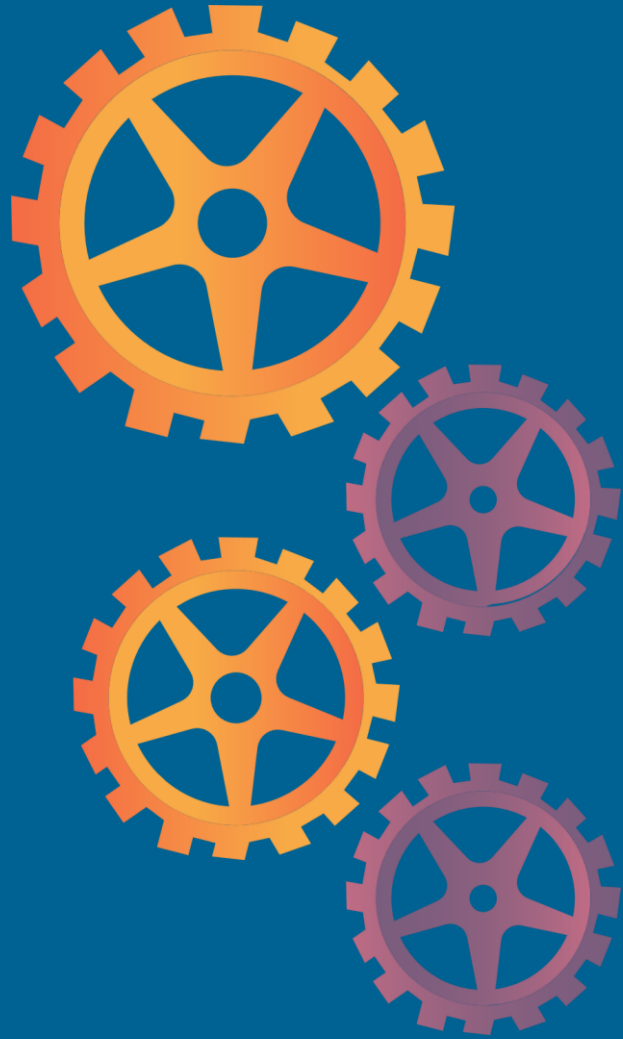
- Platón podle Peterse (1999) definoval rétoriku jako podporu schopnosti lidí navázat spojení jako eros neboli na oduševnělé úrovni prostřednictvím stylového a poetického jazyka;
- Aristotelovy myšlenky o rétorice jsou obecně vnímány jako vysvětlení toho, jak se lidé navzájem eticky ovlivňují na veřejných fórech.

Kořeny komunikace

Aristotelovy myšlenky byly často považovány za základ demokratického uvažování, zatímco Platónovy myšlenky byly základem pro studium literatury. Rozdíly mezi nimi se někdy zjednodušovaly na styl ("pouhá rétorika") vs. obsah (rétorika jako antické a vznešené umění).

Komunikace jako používání jazyka

Studium komunikace vychází ze zájmu o povahu skutečnosti a ze vztahu jazyka a kultury.

Teorie navazující na tento přístup vycházejí z logického pozitivismu a empirie jako prostředku vysvětlení vztahu jazyka a reality. Jazyk je totiž východiskem a středem zájmu při studiu vývoje komunikace. Kromě toho se lingvistika zaměřuje spíše na strukturu a funkci jazyka.

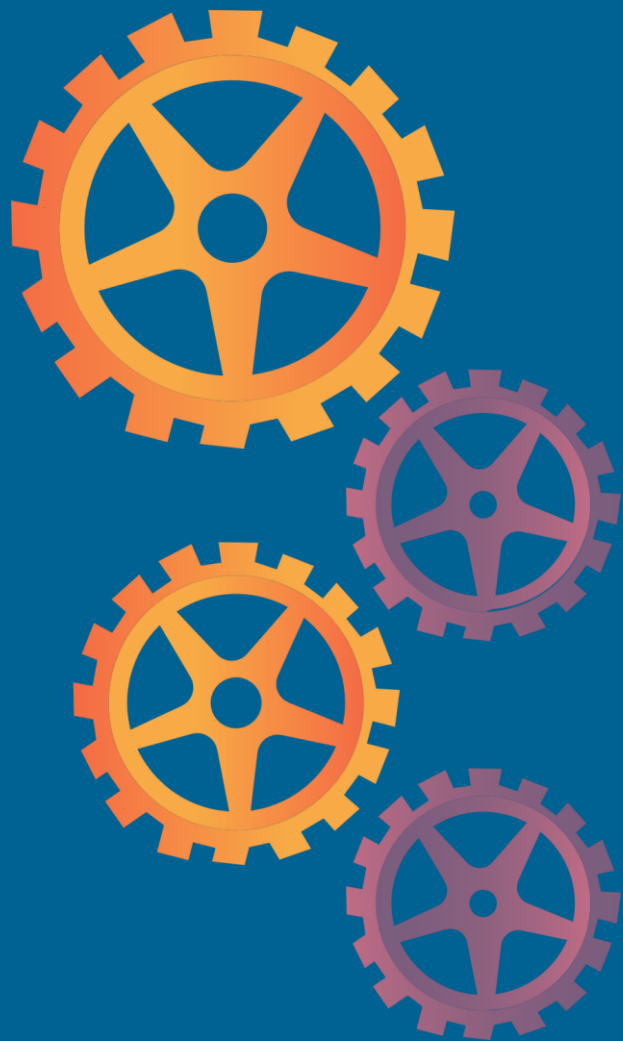
Komunikace jako přenos informací

Tento přístup se zaměřuje na informace a jejich přenos, jinými slovy na to, jak dostat zprávu z bodu A do bodu B takovým způsobem, aby se při tomto přenosu co nejméně porušila (Shannon & Weaver, 1949).

Tento přístup vychází z matematického a technického pohledu a zaměřuje se na to, jak snížit míru nejistoty vycházející z šumu a jaké množství této nejistoty lze tolerovat, než bude zpráva přenesena nepřesně.

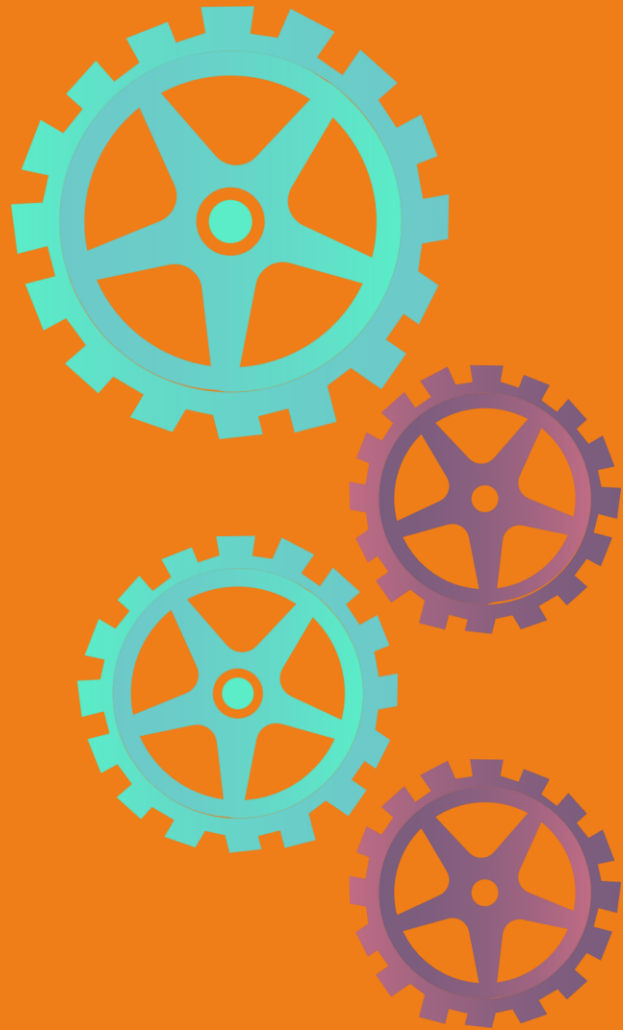

Komunikace jako vztah (1)

Tento přístup uvádí, že motivace, která vede každý typ komunikačního aktu, spočívá ve vůli dostat se do vztahu s druhými (Watzlawick et al., 1967).

Reprezentativním modelem tohoto přístupu je model vypracovaný Watzlawickem, který seskupuje pravidla vztahové komunikace do 5 axiomů.

Vztahová komunikace byla zkoumána také kvalitativně, prostřednictvím rozhovorů, osobních vyprávění a etnografických přístupů. Příkladem teorie vzniklé na základě takového studia je teorie vztahové dialektiky.

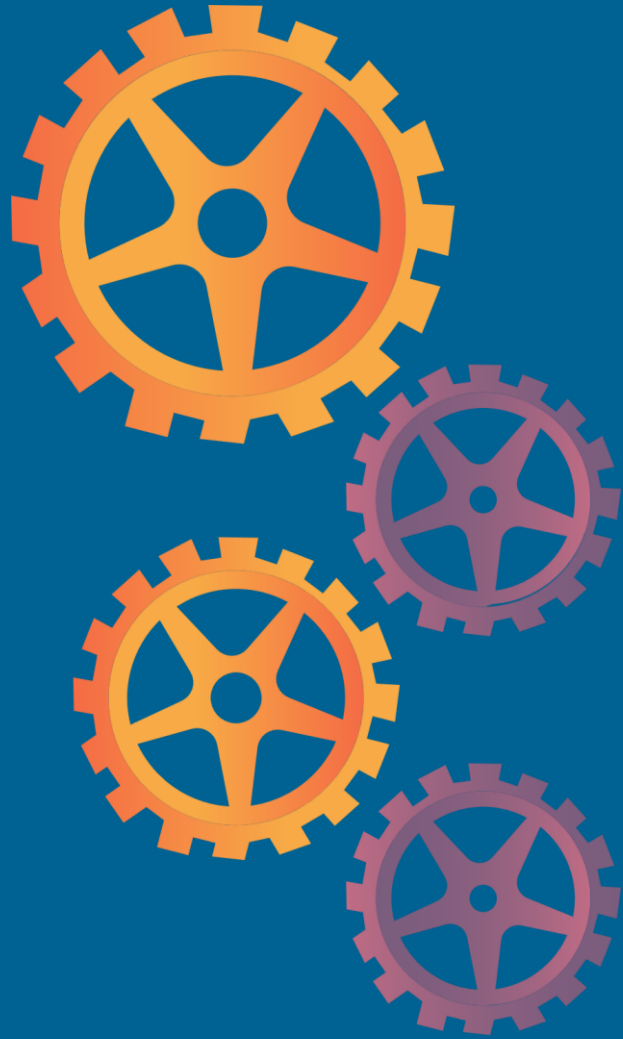

Komunikace jako vztah (2)

Tato teorie předpokládá, že vztahy se vyvíjejí na základě tlaku a tahu interakce.

Některé z protichůdných dynamik, které teorie nabízí, jsou tyto:

1. Autonomie vs. propojenost (tj. kolik "já" a kolik "my" potřebují vztahoví partneři);
2. Favoritismus vs. nestrannost (tj. nakolik je s každým partnerem zacházeno "spravedlivě" a nakolik je každý partner hodnocen jako "zvláštní");
3. Otevřenost vs. uzavřenost (tj. kolik informací je mezi partnery zveřejňováno a kolik zůstává utajeno);
4. Novost vs. předvídatelnost (tj. nakolik je vztah vzrušující a nový a nakolik je pohodlný a starý);
5. Instrumentalita vs. náklonnost (tj. nakolik je pokračování vztahu založeno na hmotných odměnách a nakolik je pokračování vztahu založeno na citových odměnách).

Komunikace jako definovač, interpret a kritik kultury (1)

Tento přístup lze považovat za jednu z několika změn paradigmatu v teorii komunikace.

Podstatným prvkem nového paradigmatu je nové vymezení a zaměření významu komunikace.

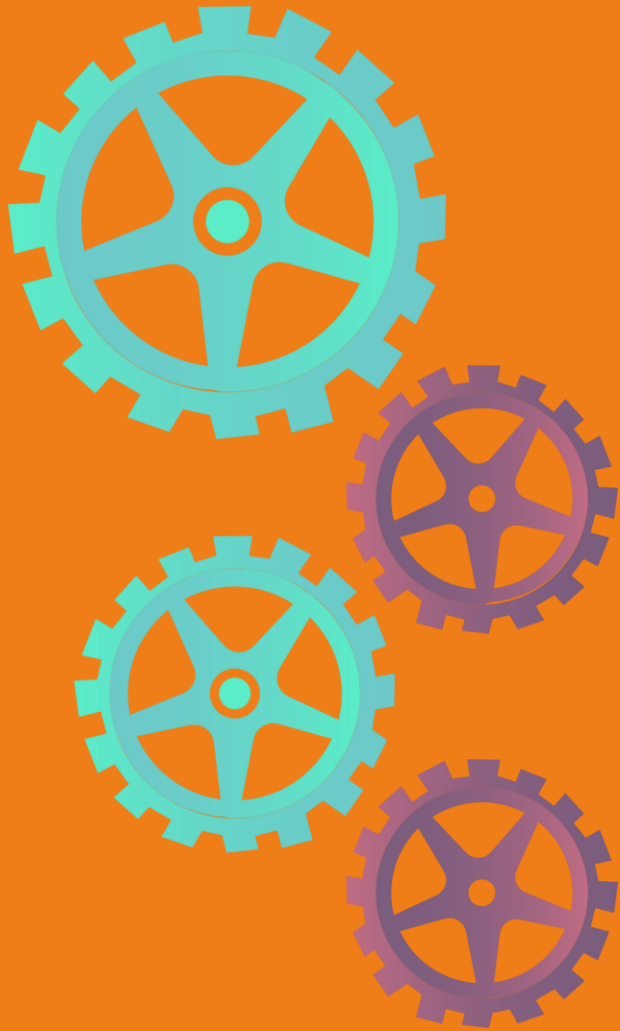
Vznikla myšlenka uvažovat o komunikaci jako o "struktuře vytvářené a udržované prostřednictvím artikulace propojených, ale odlišných momentů - produkce, cirkulace, distribuce/konzumace, reprodukce" jako takové (Eadie & Goret, 2013).

Komunikace jako definovač, interpret a kritik kultury (2)

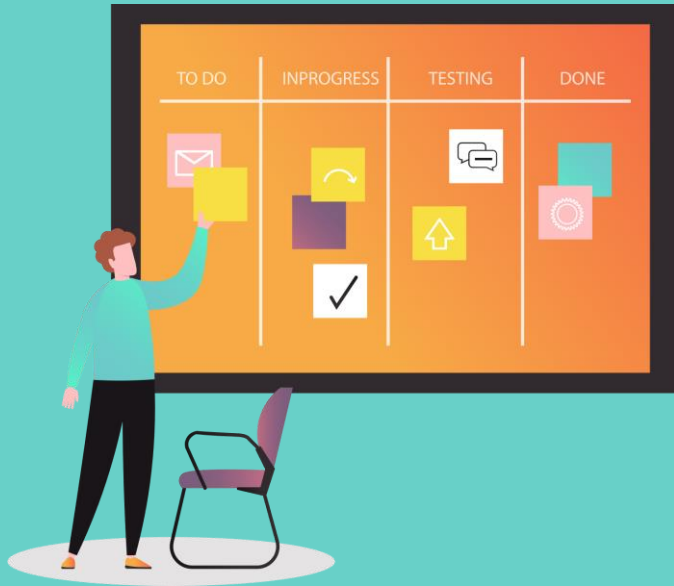
Podle teorie strukturalismu je kódování komunikační události pouze součástí samotného komunikačního procesu, který nenesení žádný podstatný význam bez publika (nebo příjemce), který by dekódoval, jaký je význam.

Dekódováním sdělení vytváří publikum význam.

Význam vět, porozumění významu vět nelze oddělit od zájmu jazyka ve vztahu k platnosti výpovědi.

Odkazy

- NORTON, R. Styl komunikátora: Teorie a aplikace. Příspěvek přednesený na výročním sjezdu Speech Communication Association convention, Chicago, Illinois, 1974;
- Eadie W.F. & Goret R. (2013) Teorie a modely komunikace: základy a dědictví. V Caubley P & Schulz P. J. "Komunikační modely". (2013).
<https://doi.org/10.1515/9783110240450>
- Peters, J. D. 1999. Mluvit do větru: Dějiny myšlenky komunikace. Chicago, London: University of Chicago Press;
- Shannon, C. E. & W. Weaver. 1949. Matematická teorie komunikace. Urbana, IL: University of Illinois Press;
- WATZLAWICK, P., BEAVIN, J., & JACKSON, D. Pragmatika lidské komunikace: Studie interakčních vzorců, patologií a paradoxů. New York: W .W, Norton & Company, 1967;

The project „Agile2Learn was financed with the support of the Erasmus+ Programme of the European Commission under the Grant No.: 2021-1-CZ01-KA220-VET-000025558

[Agile2learn.eu](https://agile2learn.eu)